

ਮਾਡਲ ਪ੍ਰਸ਼ਨ-ਪੱਤਰ
ਜਮਾਤ : ਦਸਵੀਂ
ਵਿਸ਼ਾ : ਪੰਜਾਬੀ

ਕੋਡ : 037
 ਸਮਾਂ : ਤਿੰਨ ਘੰਟੇ
 ਪੇਪਰ : ਸਾਲਾਨਾ

ਸੈਸ਼ਨ : 2023-24
 ਕੁੱਲ ਅੰਕ : 80

ਨੋਟ: ਲਿਖਾਈ ਸੁੱਧ, ਸੁੰਦਰ ਅਤੇ ਖੁਲ੍ਹੀ-ਖੁਲ੍ਹੀ ਕਰਨ ਦਾ ਜਤਨ ਕਰੋ।

❖ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਨੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ।

ਭਾਗ (ਉ)

1. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪੈਕੂੰ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਪੁੱਛੋ ਗਏ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਲਿਖੋ: 5
 ਕਿਸੇ ਵਾਪਰੀ ਘਟਨਾ ਦਾ ਕ੍ਰਮ ਅਨੁਸਾਰ ਵੇਰਵਾ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਨੂੰ ਬਿਰਤਾਂਤ ਆਖਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਵਿਚ ਜੀਵਨੀਆਂ, ਅਡੁਲ ਯਾਦਾਂ, ਯਾਤਰਾਵਾਂ ਅਤੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿੱਚ ਵਾਪਰੀਆਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਘਟਨਾਵਾਂ ਆਦਿ ਬਾਰੇ ਲੇਖ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਚੇਤੇ ਰੱਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਲੇਖ ਮੁੰਬਲ ਤੌਰ ਤੇ ਨਾ ਵਰਣਨਾਤਮਕ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਬਿਰਤਾਂਤਕ। ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਬਾਰੇ ਦਿੱਤਾ ਵੇਰਵਾ ਵਰਣਨਾਤਮਕ ਪਰ ਉਸ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਬਿਰਤਾਂਤਕ ਹੋਵੇਗਾ। ਬਿਰਤਾਂਤਕ ਲੇਖ ਵਿੱਚ ਵੇਰਵਾ ਸਮੇਂ ਦੇ ਪੱਖੋਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

- (i) ਬਿਰਤਾਂਤ ਕੀ ਹੈ?
 (ii) ਕੀ ਚੇਤੇ ਰੱਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ?
 (iii) ਬਿਰਤਾਂਤ ਵਿੱਚ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲੇਖ ਆਉਂਦੇ ਹਨ?
 2. (i) 'ਦਾਰ' ਪਿਛੇਤਰ ਤੋਂ ਇੱਕ ਸ਼ਬਦ ਬਣਾਓ : 1
 (ii) 'ਅਤਿ' ਅਗੇਤਰ ਤੋਂ ਇੱਕ ਸ਼ਬਦ ਬਣਾਓ : 1
 (iii) ਆਪਣਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੱਸੋ। (ਪ੍ਰਸ਼ਨਵਾਚਕ ਵਾਕ ਬਣਾਓ) 1
 (iv) ਉਹ ਹਮੇਸ਼ਾ ਸੱਚ ਬੋਲਦਾ ਹੈ। (ਨਾਹਵਾਚਕ ਵਾਕ ਬਣਾਓ) 1
 3. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਬਹੁਵਿਕਲਪੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਹੀ ਉੱਤਰ ਚੁਣ ਕੇ ਲਿਖੋ: 1x4=4
 (i) ਸੁੱਧ ਸ਼ਬਦ ਚੁਣੋ :
     (ਉ) ਕਹਿੜਾ   (ਅ) ਕਿਹੜਾ
     (ਸ) ਕੇਹੜਾ   (ਸ) ਕੇੜਹਾ
 (ii) ਉੱਚੀ ਦੁਕਾਨ..... ਪਕਵਾਨ। ਅਖਾਣ ਪੂਰੀ ਕਰੋ।
     (ਉ) ਮਿੱਠਾ   (ਅ) ਵਧੀਆ

	(੯) ਖੱਟਾ	(੧) ਫਿੱਕਾ	
(iii)	ਗੁਰਮੀਤ ਸਬਜ਼ੀ ਨਾਲ ਰੋਟੀ ਖਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਵਾਕ ਵਿਚ ਸਬਜ਼ੀ ਸ਼ਬਦ ਹੈ :		
(੮)	ਵਸਤੂ ਵਾਚਕ ਨਾਂਵ	(੭) ਆਮ ਨਾਂਵ	
(੯)	ਖਾਸ ਨਾਂਵ	(੧) ਭਾਵ ਵਾਚਕ ਨਾਂਵ	
(iv)	'ਉਏ ਮੁੰਡਿਆ' ਕਿਹੜਾ ਕਾਰਕ ਹੈ?		
(੮)	ਅਧਿਕਰਨ ਕਾਰਕ	(੬) ਕਰਤਾ ਕਾਰਕ	
(੯)	ਸੰਬੰਧ ਕਾਰਕ	(੭) ਸੰਬੋਧਨ ਕਾਰਕ	
4.	ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਵਾਕ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਕੇ ਲਿਖੋ :		3
	ਮੀਨਾਕਸ਼ੀ ਨੇ ਚੱਸਿਆ ਮੈਂ ਅੱਮ ਏ ਕਰ ਲਈ ਹੈ		
5.	ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਮੁਹਾਵਰਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸੇ <u>ਇਕ</u> ਮੁਹਾਵਰੇ ਨੂੰ ਅਰਥ ਸਹਿਤ ਵਾਕ ਵਿਚ ਵਰਤੋਂ :		2
	(i) ਉਗਲ ਕਰਨੀ		
	(ii) ਹੱਥ ਤੇ ਹੱਥ ਧਰ ਕੇ ਬਹਿਣਾ		
6.	ਮੇਰੇ ਬਸਤੇ ਵਿਚ ਚਾਰ ਕਿਤਾਬਾਂ ਹਨ। ਇਸ ਵਾਕ ਵਿਚ 'ਕਿਤਾਬਾਂ' ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਪਦਵੰਡ ਵਿਆਕਰਣ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀ ਹੈ?		2
7.	ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇਕ ਵਿਸ਼ੇ ਉੱਤੇ ਦਿੱਤੇ ਹੋਏ ਨੁਕਤਿਆਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ 200 ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਲੇਖ ਲਿਖੋ :		5

ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਏਕਤਾ

ਨੁਕਤੇ : ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਛੁੱਟ ਪਾਓ ਨੀਤੀ. ਅਜਾਦੀ ਦਾ ਸੰਘਰਸ਼. ਸੰਕਟਾਂ ਦਾ ਟਾਕਰਾ. ਮਿਲ ਕੇ ਰਹਿਣ ਦਾ ਮਹੱਤਵ. ਸਾਰ ਅੰਸ਼ ।

ਕਰੋਨਾ ਦਾ ਕਹਿਰ

ਨੁਕਤੇ : ਭਿਆਨਕ ਮਹਾਮਾਰੀ. ਲੱਛਣ. ਬੀਮਾਰੀ ਦਾ ਪਸਾਰਾ. ਦਵਾਈਆਂ ਤੇ
ਇਲਾਜ. ਸਰਕਾਰੀ ਯਤਨ. ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਰਵੱਈਆ. ਸਾਰ ਅੰਸ਼।

ਵਾਤਾਵਰਣ ਪ੍ਰਦਸ਼ਣ

ਨੁਕਤੇ : ਧਰਤੀ ਉੱਤੇ ਜੀਵਨ ਦੀ ਉਪਜ. ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਦਾ ਪਸਾਰ. ਹਵਾ, ਜਲ, ਮਿੱਟੀ, ਸੋਂਰ-ਸ਼ਰਾਬਾ, ਖੁਰਾਕ ਦਾ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਿਤ ਹੋਣਾ. ਸਾਵਧਾਨ ਹੋਣ ਦੀ ਲੋੜ. ਸਾਰ-ਅੰਸ਼ ।

8. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਨੁਕਤਿਆਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੋਈ ਇਕ ਪੱਤਰ ਲਿਖੋ। 5
 ਆਪਣੇ ਮਿੱਤਰ ਜਾਂ ਸਹੇਲੀ ਨੂੰ ਚਿੱਠੀ ਲਿਖੋ ਜਿਸ ਵਿਚ ਉਸ ਦੀ ਭੈਣ ਦੇ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਵਿਆਹ ਵਿਚ ਬੇਲੋੜੇ ਖਰਚੇ ਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ।
- ਨੁਕਤੇ :** ਸਤਿਕਾਰ ਭਰੇ ਸ਼ਬਦ. ਵਿਆਹ ਦੀ ਵਧਾਈ. ਸਾਦਾ ਵਿਆਹ ਦੀ ਕਰਨ ਦੀ ਤਾਕੀਦ. ਬੇਲੋੜੇ ਖਰਚੇ ਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸਲਾਹ. ਉਹ ਪੈਸਾ ਕਿਸੇ ਚੰਗੇ ਕੰਮ ਵਿਚ ਲਾਉਣ ਦੀ ਸਲਾਹ. ਧੰਨਵਾਦ. ਆਪਣਾ ਸਿਰਨਾਵਾਂ ।

ਜਾਂ

ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ ਕੌਲੋਂ ਤੁਸੀ ਪੁਸਤਕਾਂ ਮੰਗਵਾਈਆਂ ਸਨ, ਪਰ ਉਹ ਪੁਸਤਕਾਂ ਬੜੀ ਹੀ ਮਾੜੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਹਨ। ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਨੁਕਤਿਆਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ ਨੂੰ ਪੱਤਰ ਲਿਖੋ ।

ਨੁਕਤੇ : ਸਤਿਕਾਰ ਭਰੇ ਸ਼ਬਦ. ਪਿਛਲੇ ਹਫ਼ਤੇ ਪੁਸਤਕ-ਸੂਚੀ ਅਨੁਸਾਰ ਪੁਸਤਕਾਂ ਮੰਗਵਾਈਆਂ. ਕੁਝ ਪੁਸਤਕਾਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਮਾੜੀ. ਜਿਲਦਾ ਫਟੀਆਂ. ਛਪਾਈ ਠੀਕ ਨਹੀਂ. ਪੁਸਤਕਾਂ ਛੇਤੀ ਤੋਂ ਛੇਤੀ ਬਦਲ ਕੇ ਭੇਜਣ ਦੀ ਤਾਕੀਦ. ਧੰਨਵਾਦ. ਆਪਣਾ ਸਿਰਨਾਵਾਂ ।

ਭਾਗ (ਆ)

- 9.(i) ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਕਾਵਿ-ਟੋਟਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇਕ ਦੀ ਪ੍ਰਸੰਗ ਸਹਿਤ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ : 3

ਮਿੱਤਰਾਂ ਦੀ ਮਿਜਮਾਨੀ ਖਾਤਰ ।
 ਦਿਲ ਦਾ ਲਹੂ ਛਾਣੀਦਾ ॥ ਰਹਾਉ ॥
 ਕੱਢਿ ਕਲੇਜਾ ਕੀਤਮ ਬੇਰੇ
 ਸੋ ਭੀ ਲਾਇਕ ਨਾਹੀ ਤੇਰੇ ।
 ਹੋਰੁ ਤਉਛੀਕ ਨਹੀਂ ਕਿਛੁ ਮੇਰੇ,
 ਪੀਉ ਕਟੋਰਾ ਪਾਣੀ ਦਾ ।

ਜਾਂ

ਉੱਜ ਤਾਂ ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਧਾਕ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ
ਲੱਚਰ ਗੀਤਾਂ ਕੀਤੀ ਮੈਲੀ ਸਾਖ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ
ਸੌਹਣੇ ਗੀਤਾਂ ਸੰਗ ਕਰੀਏ ਸਨਮਾਨ ਪੰਜਾਬੀ ਦਾ,
ਜੱਗ-ਜੱਗਾ ਕਹਿ ਉਠੋ, ਸਾਨੂੰ ਮਾਣ ਪੰਜਾਬੀ ਦਾ ।

10. ਅਤਿ ਛੋਟੇ ਉੱਤਰਾਂ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ : 1x5=5

12. ਅਤਿ ਛੋਟੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ (ਇਕ ਸ਼ਬਦ ਵਾਲੇ) 1x3=3
- (i) ਕਿਸ ਕੌਲ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਦੁੱਖ ਸੁਣਨ ਲਈ ਵਿਹਲ ਨਹੀਂ?
  - (ii) ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਤੋਂ ਕੌਣ ਆਇਆ ਸੀ?
  - (iii) ਮਿਲਖਾ ਸਿੰਘ ਕਿੰਨਿਆਂ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿਚ ਮੁਕਾਬਲੇ ਦੀ ਦੋੜ ਦੇਂਡਿਆ?
13. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ 20-25 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿਓ : 2x4=8
- (i) ਕੁਦਰਤ ਨਾਲ ਕਿਸ ਨੇ ਤੇ ਕਿਵੇਂ ਖਿਲਵਾੜ ਕੀਤਾ ਹੈ?
  - (ii) ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਸਾਂਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ?
  - (iii) ਲੋਕ-ਗੀਤਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਕਿਹੜੇ-ਕਿਹੜੇ ਹਨ?
  - (iv) ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲਾ ਕਿਸਨੂੰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ?
14. ਛੋਟੇ ਉੱਤਰਾਂ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ (20-25 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ) 2x4=8
- (i) ਅਧਿਆਪਕ ਮੋਹਨ ਲਾਲ ਨੂੰ ਕਿਸ ਦਾ ਡਰ ਸੀ?
  - (ii) ਬੇਬੇ ਰਾਮ ਭਜਨੀ ਕੌਣ ਹੈ?
  - (iii) ਟਾਹਲੀ ਉੱਤੇ ਬੈਠ ਤੋਤਾ-ਮੈਨਾ ਕੀ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦੇ ਹਨ?
  - (iv) ਕਿਹੜੀ ਦੋੜ ਜਿੱਤਣ ਮਰਾਂਦ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ‘ਮਿਲਖਾ ਸਿੰਘ, ਮਿਲਖਾ ਸਿੰਘ’ ਹੋ ਗਈ?
15. ਵੱਡੇ ਉੱਤਰਾਂ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ (30-35) ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰ : 3x2=6
- (i) ‘ਰੁੱਖਾਂ ਬਾਝੋ ਧਰਤੀ...’ ਕਵਿਤਾ ਤੋਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਧਰਤੀ ਉੱਤੇ ਰੁੱਖਾਂ ਦੇ ਮਹੱਤਵ ਜਾਂ
ਬਾਰੇ ਕੀ ਪਤਾ ਲਗਦਾ ਹੈ?
  - (ii) ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਘੱਟਦੇ ਜ਼ਮੀਨ ਹੇਠਲੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ ਕਿਵੇਂ ਕੀਤੀ
ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ?
ਜਾਂ
ਆਸਟ੍ਰੋਲੀਆਂ ਵਿਚ ਲੇਖਕ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਕਿਹੜੀਆਂ ਬੁਰਾਈਆਂ
ਯਾਦ ਆਉਂਦੀ ਹੈ?
16. (i) ਸੱਪ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਕਲਾਸ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿੱਚ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਫੜਾ-ਦਫੜੀ ਮਚ
ਗਈ ।

ਜਾਂ

ਰੋਹਿਤ ਦੀ ਪ੍ਰਾਹੁਣਚਾਰੀ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾ ਕਿਸ ਨੇ ਤੇ ਕੀਤੀ?

- (ii) 'ਈਅਰ-ਫੌਨ' ਕਹਾਣੀ ਦਾ ਸੰਖੇਪ-ਸਾਰ ਲਿਖੋ । 3

ਜਾਂ

'ਦੁਸ਼ਮਣੀ' ਕਹਾਣੀ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਮੰਤਵ ਕੀ ਹੈ?

- 17(i) 'ਬੀਬੀ ਭਾਨੀ ਜੀ' ਜੀਵਨੀ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਸਾਰ ਲਿਖੋ । 3

ਜਾਂ

ਡਾ. ਅਬਦੂਲ ਕਲਾਮ ਦੇ ਜੀਵਨ ਤੋਂ ਸਾਨੂੰ ਕਿਹੜੀਆਂ ਮਾਨਵੀ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਸਿਲਦੀ ਹੈ?

18. ਜੇਕਰ ਰਾਜਨੀ ਦੀ ਥਾਂ ਤੁਸੀਂ ਇਸ ਸੰਕਟ ਵਿਚ ਫਸ ਜਾਂਦੇ ਤਾਂ ਕੀ ਕਰਦੇ? ਆਪਣੇ ਭਾਵ ਵਿਅਕਤ ਕਰੋ । 3

ਜਾਂ

ਭਾਰਤ ਦੀ ਵੰਡ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਅਸਰ ਕਿਹੜੇ ਪ੍ਰਾਂਤ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਉੱਤੇ ਪਿਆ?

